

Geen Zomer van Antwerpen zonder de openluchtbibliotheek van Comp. Marius

• 'De Zomerbibliotheek van 2013 is gevuld met boeken voor kinderen én volwassenenboeken over kinder- en jeugdherinneringen', zegt Waas Gramser van theatergezelschap Compagnie Marius. © ZVA

Milieuvriendelijk lezen op de oevers van de Schelde

Ze maken en spelen al twintig jaar toneel, onder het motto 'een minimum aan middelen, een maximum aan verbeeldingskracht'. Vanuit dezelfde filosofie zette Compagnie Marius de afgelopen drie jaar een openluchtbibliotheek op in Antwerpen. Een houten constructie en een collectie zorgvuldig gekozen boeken – de rest moet de lezer zelf doen.

EVELYNE COUSSENS

Sinds de eerste editie in 2010 is de Zomerbibliotheek een geliefd en vertrouwd onderdeel van de Zomer van Antwerpen. Dat de bibliotheek een initiatief is van Waas Gramser en Kris Van Trier, spilfiguren van Compagnie Marius, hoeft niet te verwonderen. Het gezelschap specialiseert zich sinds 1999 in openluchtvoorstellingen. Het ontvangt zijn publiek op een zelfgebouwde houten publiektribune en serveert onder de blote hemel vinnig teksttheater, zonder spots of special effects. "Het doen met wat er is", noemt Gramser het.

Die oefening in soberheid is tegelijkertijd een oefening in deconstructie. Bij Marius heeft het publiek steeds zicht op de coulissen, op het raderwerk van de toneelmachine. Net zo onthult de Zomerbibliotheek waar het hart van Marius klopt: in de taal, in het lezen. Gramser: "Lezen is het vertrekpunt van elk artistiek proces. Elke maand komen we met een aantal collega's samen om te lezen, hardop, zonder publiek. Gewoon, om het plezier van het lezen."

Het idee voor een lees kabinet ontstond, hoe ongerijmd ook, in Benidorm. Gramser: "Het was iets heel absurds. Tijdens een wandeling langs het strand stootten we op een houten constructie, op zich niet mooi of bijzonder, waarop een aantal mensen geconcentreerd zaten te lezen. Dát was wel bijzonder. Ondanks hun witte sokken, hun gezondheidschoenen en het strandgewoel rondom ging er een enorme waardigheid van hen

uit. Hun concentratie, hun exclusieve aandacht voor het papier en de letters ontroerden me."

Gramser en Van Trier namen het idee mee naar huis, en de strandbibliotheek werd een Zomerbibliotheek, waar naast lezen en voorlezen ook andere activiteiten op het programma kwamen. Vorige zomer groeide de Zomerbibliotheek zo uit tot een werkplaats waar acteurs konden brainstormen of teksten uitproberen op het altijd nieuwsgierig en gewillige publiek van de Zomer. Gramser: "Dat was fantastisch, de hele plek vibreerde. Tegelijkertijd vonden Kris en ik dat we er in onze rol van gastheer tekort schoten. Het ontbrak ons aan tijd om die werkplaatsfunctie goed te begeleiden – en als we iets maar half kunnen doen, doen we het liever niet."

Hoorspel

Da capo, dus. Gramser en Van Trier besloten het concept van de Zomerbibliotheek uit te puren. Ze hielden enkel de materiële constructie over, en begonnen die opnieuw in te vullen. Gramser: "De meest natuurlijke gebruikers van onze bibliotheek bleken de kinderen te zijn. Zij kwamen echt lezen, terwijl de volwassenen daar meestal de tijd niet voor namen. Maar omdat we ons niet tot kinderen wilden beperken, is de editie van 2013 ingevuld met boeken voor kinderen én volwassenenboeken over kinder- en jeugdherinneringen."

Het gevolg was dat mysterieuze wereldreiziger Walter Verbeeck dringend werd verzocht naar huis te komen.

Deze imaginaire figuur, die de voorbije drie jaar zijn boeken over kunst, natuur en zomer bij de Zomerbibliotheek in bewaring had gegeven, kwam zijn collectie halen. In de plaats daarvan verschenen zo'n 1400 nieuwe boeken. Het oude

ordeningssysteem volgens dikte werd vervangen door een eigenzinnige catalog. De collectie werd bijeengezocht op rommelmarkten – gemiddelde kostprijs 3 euro – of geschenken. Dat kan trouwens nog steeds: wie een boek schenkt dat op Marius' verlanglijstje staat, mag een boek uit de vorige

collectie meenemen. Zo zwelt de ene collectie aan, terwijl de andere slinkt.

In de theatervoorstellingen, maar ook in het concept van de Zomerbibliotheek valt het op hoe sterk Marius gericht is op 'consuminderen': op het hergebruik, de recycling van wat al bestaat. Dat principe geldt niet het minst voor de leestribune zelf, opgetrokken uit gerecupereerd hout van oude Marius-tribunes. Gramser: "Ja, we zijn sterk met ecologie bezig, dat klopt. Maar ik engageer mij liever voor daden dan voor dure woorden daarover."

Niet alleen de Zomerbibliotheek is dit jaar teruggekeerd naar zijn essentie. Wie er vandaag of morgen een kijkje gaat nemen, kan er eveneens kennismaken met de nieuwste creatie van Marius, in samenwerking met Koen Rogghe: het hoorspel *Een man verliet een keer zijn huis*, naar teksten van de Russische

'We zijn sterk met ecologie bezig, ja. Maar ik engageer me liever voor daden dan voor dure woorden daarover'

WAAS GRAMSER
COMPAGNIE MARIUS

dissidente schrijver Daniil Charms (1905-1942). Dit luisterspel van een kwartier is opgebouwd uit een aantal aaneengeregen verhaaltjes en bespiegelingen van Charms. De absurdistische stijl neemt je mee op een ongewone reis, laat je de wereld met andere ogen zien. Gramser: "Charms schrijft droge, weinig beeldrijke zinnen, die prikkelen om associatief te denken. Het is in je hoofd dat het moet gebeuren. Hoe soberder het materiaal, hoe rijker de mogelijkheden."

De Zomerbibliotheek, nog tot 25/8 op weekdagen van 16 tot 21u, za en zo van 14u tot 21u. Info: www.zva.be. Op TAZ speelt Compagnie Marius van 1 t.e.m. 9 augustus (uitgezonderd 6/8) de voorstelling *Manon & Jean van Florette*. www.theateraanzee.be.

